

Rentabiliteit glasteelten onder druk

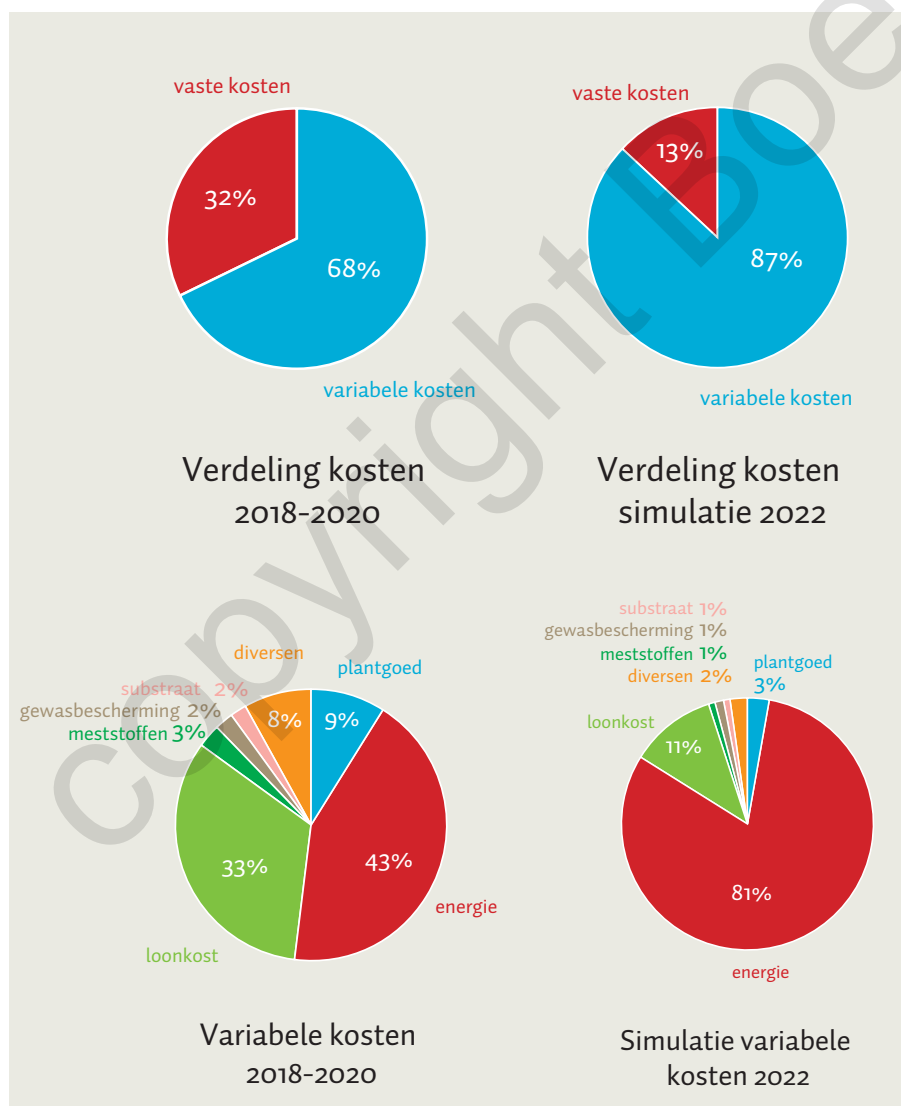
De impact van de energiecrisis is sterk voelbaar in glastuinbouwbedrijven, die traditioneel de meest energie-intensieve zijn van onze land- en tuinbouw. De kostprijs gaat in sterk stijgende lijn. Niet alleen de sterk gestegen energieprijzen wegen door, maar ook andere kosten zoals meststoffen, substraat, plantgoed, gewasbescherming en loonkost zijn gestegen. Een goede analyse van de cijfers is dus essentieel voor je beslissingen neemt.

Lien Tyvaert en Karlien Van den Broeck, tuinbouwconsulenten Boerenbond

De volgende bedrijfseconomische analyse is gebaseerd op de economische resultaten uit het landbouwmonitoringsnetwerk (LMN) voor tomatenbedrijven met wkk, die je op de website van het departement Landbouw & Visserij vindt. Met een bedrijfseconomische boekhouding breng je de eigen kostenposten in kaart en kan je evoluties in de tijd opvolgen. De kostenposten worden opgesplitst in vaste en variabele kosten. De variabele kosten bedroegen in de periode 2018-2020 4105 euro/are, goed voor 68% van de totale kosten. De belangrijkste kostenposten binnen de variabele kosten zijn energie (vooral aardgas) en de loonkost (seizoen- en vaste lonen, werk door derden). Naast de bedrijfseconomische cijfers uit het LMN nemen we ook de conclusies mee uit de bevraging die Boerenbond in september deed, om de situatie in de plantaardige sectoren als gevolg van de energiecrisis in beeld te krijgen.

Veel variatie tussen bedrijven

Uit deze enquête blijkt dat 50% van de bedrijven nog een vast aardgascontract heeft tot eind 2022 voor minstens een deel van het aardgas. Er zijn dus bedrijven die in de afgelopen periode reeds (een deel of al) hun aardgas op de vrije markt hebben aangekocht. Ook de prijs en hoeveelheid elektriciteit die ze verkopen, hebben bedrijven voor een gedeelte of de volledige productie vastliggen in een contract. Elk bedrijf heeft dus op dit moment een specifieke positie door vaste contractprijzen voor elektriciteit en/of gas, voor hun volledige of gedeeltelijke productie of verbruik. De variatie in deze posities is enorm, waardoor ook de impact van de

crisis op bedrijfsniveau heel uiteenlopend is. Om de rentabiliteit op sectorniveau in te schatten, zijn veralgemeningen en inschattingen nodig.

Impact energiecrisis

De impact van de energiecrisis werd gesimuleerd voor 2022, uitgaande van een aardgasprijs van 120 euro/MWh. Die werd gekozen als referentie, al is de prijs al een stuk hoger geweest op de dagmarkt en fluctueert die nog steeds. De andere kosten werden voor de simulatie geïndexeerd. We schatten de stijging voor de variabele kosten op 10%, met uitzondering van de meststoffen die met 50% werden geïndexeerd. Daarnaast werd rekening gehouden met 10% minder gasverbruik, dus 90 in plaats van 100 m³/m². Uit onze enquête blijkt immers dat 50% van de bedrijven op een lagere temperatuur zal telen of een gedeelte van de serre leeg zal laten. De sector investeerde de voorbije jaren nog sterk in ledbelichting en het vernieuwen van wkk-onderdelen, waardoor ook de vaste kosten (afschrijvingen) gestegen zijn met zowat 15%. Zo komen we tot een simulatie waarbij de variabele kosten 13.620 euro/are of zowat 87% uitmaken van de totale kosten. Door de gestegen gasprijs maakt de aankoop van aardgas 81% uit van de variabele kosten. Die zijn dus met zowat 9514 euro/are gestegen als gevolg van de energiecrisis.

Stijgende energiekost

Daartegenover staat dat er ook inkomsten zijn uit de verkoop van elektriciteit. Gemiddeld genomen wordt er gestreefd naar een *spark spread* van 2,3 tot 2,7 (verhouding tussen aankoopprijs gas en verkoopprijs elektriciteit in euro/Mwh). De opti-

male spread varieert ook, afhankelijk van de warmtebehoefte van het gewas, de bedrijfsuitrusting ... Zo is de energiekost van aardgas ten opzichte van de inkomsten uit de verkoop van elektriciteit rendabel voor een verwarmde tomatenteelt. Bij een suboptimale spread resulteerde dit in het verleden in financiële verliezen van een veel kleinere grootteorde dan bij de huidige energieprijzen. De sterk gestegen kosten en volatiliteit op de energiemarkt kunnen de liquiditeit van bedrijven in gevaar brengen. Dit geldt trouwens niet alleen voor bedrijven met een wkk. Bij bedrijven met klassieke stookinstallaties op aardgas of stookolie weegt de gestegen energiekost ook sterk door. Bij die bedrijven bedreogen de variabele kosten zo'n 20 à 40% van de totale kost voor de energiecrisis.

Maatregelen om kostprijs te drukken

Gezien de energiekost zo sterk doorweegt, betekent dit dat bedrijven die gewassen telen met de huidige aardgasprijzen keuzes hebben moeten maken en noodgedwongen energie moeten besparen om de kostprijs van hun product te drukken. Binnen een zeer volatiele energiemarkt is het niet evident om de juiste keuzes te maken voor komend voorjaar. Dit najaar en volgend voorjaar zal er amper worden belicht. Uit de enquête blijkt dat bedrijven kiezen om op een lagere temperatuur te telen, later op te planten of zelfs gedeeltelijk leeg te blijven. Meer dan 10% van de bedrijven overweegt zelfs om definitief te stoppen. Naast energie vormen de lonen een hoge kostenpost. Ook die zijn de laatste jaren gestegen. Het blijft een uitdaging om voldoende goede werkrachten te vinden. ■

Resultaten uit energie-enquête Boerenbond

Verwarmde teelten

- Voor 50% van de bedrijven loopt het gascontract af eind 2022
- Meer dan 10% van de bedrijven denkt na over een definitieve stopzetting
- Meer dan 50% van de bedrijven zal op een lagere temperatuur telen

Andere teelten

- 34% van de bedrijven zal later opplanten
- 18% zal gedeeltelijk leeg liggen
- 7% ligt volledig leeg in de komende periode

Opbrengsten uit vruchtgroenten

In 2021 werd op de VBT-veilingen 224.699 ton (tros- en losse) tomaten aangevoerd, met een gemiddelde prijs van 0,872 euro/kg (bron: jaarverslag VBT). De productie van deze tomaten ligt gemiddeld op zo'n 60 à 65 kg/m² zonder belichting, mét belichting is dit gemiddeld zo'n 80 kg/m². De opbrengst uit de verkoop van tomaten bedroeg gemiddeld zo'n 4461 euro/are voor de periode 2018-2020 (bron: Landbouwmonitoringsnetwerk). Komkommer was goed voor een productie van 185 miljoen stuks aan een gemiddelde prijs van 0,295 euro/stuk in 2021. Er werd 48.562 ton paprika's aangevoerd op de veilingen aan 1,195 euro/kg (jaarverslag VBT). Tomaat, komkommer en paprika behoren tot de top 5 van belangrijkste groentesoorten voor onze coöperaties wat aanvoer en omzet betreft. Op deze coöperaties worden ook wel vruchtgroenten uit het buitenland aangevoerd. De prijzen van de vruchtgroenten worden bepaald door vraag en aanbod. Traditioneel zijn de prijzen de eerste 15 weken van het jaar hoger voor de vruchtgroenten. Tussen de bedrijven zijn de opbrengsten uit de vruchtgroenten dus ook verschillend en onder meer afhankelijk van de productiespreiding en de fluctuaties in de prijsvorming.

“Meer dan 10% van de bedrijven overweegt om definitief te stoppen.”